కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర సంబంధాలు మరియు సంస్కరణలు

భారత దేశం అనేది రాష్ట్రాల సమాఖ్య స్వాతంత్ర్యం తర్వాత మొదటగా భారతదేశాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి అని అనుకున్నప్పుడు మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలకు అధికారాన్ని ఎలా విభజించాలి అని చర్చించి అందరికీ అందుబాటులో ఉండే విధంగా రాష్ట్రాలకి మరియు కేంద్రానికి అధికారాన్ని పంచారు. ఈ విభజనలో కొన్ని అధికారాలు రాష్ట్రాలకి, కొన్ని కేంద్రానికి మరికొన్ని ఇద్దరికీ కలిపి అప్పజెప్పారు ఈ విధంగా చేస్తే అధికారం లో ఉన్న కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సామరస్యం ఉంటుంది అని భావించారు. ఈ అధికార విభజన గురించి మనం ఈ కధనం లో తెలుసుకుందాము.

కేంద్ర- రాష్ట్ర సంబంధాలను ఈ క్రింది మూడు శీర్షికల కింద బాగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

- శాసన సంబంధాలు
- పరిపాలనా సంబంధాలు
- ఆర్థిక సంబంధాలు

భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలు భారతదేశాన్ని ఒక సైద్ధాంతిక సమాఖ్యగా కాకుండా ఆచరణాత్మక విధానంతో పరిపాలనా యూనియన్‌గా స్థాపించారు. రాజ్యాంగంలో "ఫెడరేషన్" అనే పదాన్ని స్పష్టంగా

ఉపయోగించినప్పటికీ, భారతదేశం తప్పనిసరిగా సమాఖ్యగా పనిచేస్తుంది. కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సంబంధాలను నిర్వచించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ, రాజ్యాంగం ఈ అవసరాన్ని సూచిస్తుంది. సమాఖ్య యొక్క ప్రాథమిక లక్షణం అధికారాల విభజన, మరియు ఇది రాజ్యాంగంలోని 7వ షెడ్యూల్‌లో వివరించిన కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య అధికారాల విభజనలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

1964 వరకు జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ పాలనలో, కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సంబంధాలు సాపేక్షంగా స్థిరంగా ఉన్నాయి, కొన్ని అనివార్య కారణాల వలన ప్రభుత్వ అధికారాన్ని సవాలు చేశారు. అయితే, 1967లో 4వ సాధారణ ఎన్నికల తర్వాత, ప్రాంతీయ పార్టీలు మరియు ప్రతిపక్షాల నేతృత్వంలోని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రాజ్యాంగంలోని కేంద్రీకరణ స్థాయిని ప్రశ్నించడం ప్రారంభించాయి, ఇది కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య సంబంధాలలో మార్పుకు దారితీసింది. దీని గురించి చాలా కమిటీలు మరియు కమిషన్లు నివేదిక సమర్పించాయి కానీ ఏది పూర్తిగా సానుకూలమైన ఫలితాలను చూడలేదు.

రాజ్యాంగంలోని 7వ షెడ్యూలు ప్రకారం కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య 3 రకాల అధికారాల విభజన జరిగింది అవి:

1. కేంద్ర జాబితా
2. ఉమ్మడి జాబితా
3. రాష్ట్ర జాబితా

కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర సంబంధాలు

కేంద్ర- రాష్ట్ర సంబంధాలు ఈ క్రింది విధంగా అర్థం చేసుకొందాము:

- శాసన సంబంధాలు
- పరిపాలనా సంబంధాలు
- ఆర్థిక సంబంధాలు

శాసన సంబంధాలు

శాసన సంబంధాల గురించి ఆర్టికల్ 245 -255 వరకూ రాజ్యాంగం లో చర్చించారు. భారత రాజ్యాంగం ఇతర సమాఖ్య రాజ్యాంగం మాదిరిగానే భూభాగం మరియు శాసన విషయాలకు సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య శాసనాధికారాన్ని విభజించింది.

కేంద్ర, రాష్ట్రాల మధ్య శాసన సంబంధాలకు సంబంధించి నాలుగు అంశాలు ఉన్నాయి.

1. కేంద్ర, రాష్ట్ర చట్టాల ప్రాదేశిక పరిధి
2. శాసన విషయాల పంపిణీ
3. రాష్ట్ర రంగంలో పార్లమెంటరీ చట్టం
4. రాష్ట్ర చట్టాలపై కేంద్రం నియంత్రణ

కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర శాసనాల ప్రాదేశిక పరిధి

- పార్లమెంటు భారతదేశ భూభాగం మొత్తం లేదా ఏదైనా భాగానికి చట్టాలు చేయవచ్చు.
- రాష్ట్ర శాసనసభ మొత్తం లేదా రాష్ట్ర భూభాగంలోని ఏదైనా భాగానికి చట్టాలు చేయవచ్చు.
- పార్లమెంటు మాత్రమే చట్టాలను చేయగలదు. అందువల్ల, పార్లమెంటు చట్టాలు భారతీయ పౌరులకు మరియు భారతదేశం వెలుపల వారి ఆస్తులకు కూడా వర్తిస్తాయి.
- అయితే, రాజ్యాంగం పార్లమెంటు యొక్క ప్లీనరీ ప్రాదేశిక అధికార పరిధిపై కొన్ని పరిమితులను విధించింది.
- నాలుగు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు- అండమాన్ మరియు నికోబార్, లక్షద్వీప్, దాద్రా మరియు నగర్ హవేలీ మరియు డామన్ మరియు డయ్యూ మరియు లడఖ్ శాంతి, పురోగతి మరియు మంచి ప్రభుత్వం కోసం రాష్ట్రపతి నిబంధనలను రూపొందించవచ్చు.
- తమ రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతానికి పార్లమెంటు చట్టం వర్తించదని ఆదేశించే అధికారం గవర్నర్‌కు ఉంది.
- మిజోరాం, అస్సాం, మణిపూర్ మరియు త్రిపుర వంటి షెడ్యూల్ 6 రాష్ట్రాలలో ప్రత్యేక హోదా ఉన్న గిరిజన జిల్లాలలో పార్లమెంటులోని ఏదైనా చట్టాన్ని అమలు చేసే అధికారం గవర్నర్ మరియు రాష్ట్రపతికి ఉంది.

స్టడీ మెటీరియల్ - పార్లమెంటరీ కమిటీలు, డౌన్‌లోడ్ PDF

రాష్ట్ర అంశంలో పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ:

కొన్ని అసాధారణ పరిస్థితులలో రాష్ట్ర జాబితాలో పేర్కొన్న విషయాలలో చట్టాన్ని రూపొందించే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉంది:

ప్రత్యేక తీర్మానం: రాజ్యసభ 2/3వ వంతు మెజారిటీతో ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించినట్లయితే, జాతీయ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా రాష్ట్ర జాబితా అంశంపై చట్టాన్ని రూపొందించడానికి పార్లమెంటుకు అధికారం ఉంది, అది ఒక సంవత్సరం వరకు అమలవుతుంది. ఒక రాష్ట్రం అదే అంశంపై ఒక చట్టాన్ని ఆమోదించినట్లయితే మరియు రాష్ట్ర మరియు యూనియన్ చట్టాల మధ్య వైరుధ్యం ఉంటే, కేంద్ర చట్టం ప్రబలంగా ఉంటుంది.

జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితి: జాతీయ అత్యవసర సమయంలో, రాష్ట్ర జాబితా విషయాలపై పార్లమెంటు చట్టాన్ని రూపొందించవచ్చు. జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితి ముగిసిన ఆరు నెలల తర్వాత ఈ చట్టాల గడువు ముగుస్తుంది. రాష్ట్ర చట్టాలు కూడా అదే అంశాన్ని పరిష్కరించగలవు, అయితే అసమానత విషయంలో యూనియన్ చట్టాలు ప్రబలంగా ఉంటాయి.

రాష్ట్ర అభ్యర్థన: రాష్ట్రాలు నిర్దిష్ట రాష్ట్ర జాబితా విషయాలపై శాసనం చేయాలని తీర్మానం ద్వారా పార్లమెంటును అభ్యర్థించినప్పుడు, పార్లమెంటుకి ఆ విషయాలపై అధికారం ఉంటుంది. ఈ తీర్మానం ఆమోదించబడిన తర్వాత, ఈ విషయంపై రాష్ట్రం తన అధికార పరిధిని కోల్పోతుంది.

అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలు: అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలను నెరవేర్చడానికి రాష్ట్ర జాబితా విషయాలపై పార్లమెంటు చట్టాలను రూపొందించవచ్చు.

రాష్ట్రపతి పాలన: రాష్ట్రంలో రాష్ట్రపతి పాలన అమలులో ఉన్న సమయంలో, రాష్ట్ర విషయాలపై పార్లమెంటు చట్టాలను ఆమోదించవచ్చు. రాష్ట్రపతి పాలన ముగిసిన తర్వాత కూడా ఈ చట్టాలు కొనసాగుతాయి, అయితే రాష్ట్రం వాటిని అవసరమైనప్పుడు సవరించవచ్చు లేదా రద్దు చేయవచ్చు.

పరిపాలనా సంబంధాలు

భారతదేశంలో కార్యనిర్వాహక అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య శాసన అధికారాల పంపిణీకి అనుగుణంగా పంపిణీ చేయబడింది:

- యూనియన్ జాబితాలోని అంశాలు మరియు ఒప్పందాలు లేదా ఒప్పందాల నుండి ఉద్భవించిన వాటిపై కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేక కార్యనిర్వాహక అధికార పరిధి ఉంటుంది.

- రాష్ట్ర జాబితాలో పేర్కొన్న ప్రాంతాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కార్యనిర్వాహక అధికారాన్ని అమలు చేస్తాయి.
- ఆర్టికల్ 365లో ఆదేశించినట్లుగా, పార్లమెంట్ ఆమోదించిన చట్టాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చూసుకోవడం మరియు రాష్ట్రంలోని కేంద్ర కార్యనిర్వాహక అధికారాలను అడ్డుకోకుండా ఉండటం వంటి కేంద్ర ప్రభుత్వం పట్ల రాష్ట్రాలకు బాధ్యతలు ఉంటాయి.

కమ్యూనికేషన్, రైల్వే రక్షణ, భాషాపరమైన మైనారిటీలకు మాతృభాషల్లో ప్రాథమిక విద్య మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగల సంక్షేమ పథకాలు వంటి నిర్దిష్ట విషయాలపై కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలకు సలహాలు ఇవ్వవచ్చు. ఈ సలహాను పాటించడంలో విఫలమైతే ఆర్టికల్ 365 ప్రకారం బలవంతపు చర్యలను చేపట్టవచ్చు.

రాజ్యాంగం షరతులతో లేదా బేషరతుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య కార్యనిర్వాహక విధుల పరస్పర ప్రతినిధిని అనుమతిస్తుంది.

సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి, అంతర్ రాష్ట్ర నదీ జలాలపై వివాదాల తీర్పు, అంతర్-రాష్ట్ర మండలి ఏర్పాటు, భారతదేశం అంతటా ప్రజా చర్యలు మరియు రికార్డుల గుర్తింపు మరియు అంతర్రాష్ట్ర వాణిజ్యం మరియు వాణిజ్య స్వేచ్ఛ కోసం అధికారుల నియామకం వంటి నిబంధనలు రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడ్డాయి.

పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ల పరిధిలో, కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలు ఈ క్రింది విధంగా నిర్మించబడ్డాయి:

- రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ చైర్మన్, సభ్యులను గవర్నర్ నియమిస్తారు, కానీ వారి తొలగింపును రాష్ట్రపతి మాత్రమే చేపట్టగలరు.
- రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలు కోరిన సందర్భాల్లో, పార్లమెంటు ఒక ఉమ్మడి పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ను ఏర్పాటు చేయవచ్చు మరియు రాష్ట్రపతి దాని చైర్మన్ మరియు సభ్యులను నియమిస్తారు.
- గవర్నర్ అభ్యర్థన మేరకు, రాష్ట్రపతి ఆమోదంతో యూపీఎస్సీ రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్లకు సహాయం చేయవచ్చు.
- నిర్దిష్ట అర్హతలు ఉన్న అభ్యర్థులకు అవసరమైన సేవల కోసం ఉమ్మడి నియామక పథకాలను రూపొందించడంలో మరియు అమలు చేయడంలో యుపిఎస్సి రాష్ట్రాలకు సహాయపడుతుంది.

కేంద్ర, రాష్ట్రాల మధ్య పరిపాలనా సంబంధాలను ప్రాదేశిక పరిధి, అంశాల ఆధారంగా తెలుసుకోండి:

ప్రాదేశిక పరిధి:

- కేంద్రం లేదా యూనియన్ యొక్క పరిపాలనా అధికారం భారతదేశం, ఒక నిర్దిష్ట రాష్ట్రం లేదా కేంద్రపాలిత ప్రాంతం మొత్తం మీద అధికారం కలిగి ఉంటుంది.
- దీనికి విరుద్ధంగా, రాష్ట్రాల పరిపాలనా అధికారం వారి వారి భూభాగాలు లేదా రాష్ట్రాలకు పరిమితం అవుతుంది.

ఒకే దేశం, ఒకే ఎన్నికల బిల్లు - ప్రయోజనాలు మరియు మరిన్ని వివరాలు

అంశాల ఆధారంగా

- రాష్ట్ర జాబితాలో జాబితా చేయబడిన అంశాలకు సంబంధించిన చట్టాల అమలును రాష్ట్ర అధికారులు నిర్వహిస్తారు.
- ఉమ్మడి జాబితాలో ఉన్న అంశాలకు సంబంధించిన చట్టాలను అమలు చేయాల్సిన బాధ్యత కూడా రాష్ట్ర అధికారులదే.

కేంద్ర-రాష్ట్ర పరిపాలనా సంబంధాల రంగంలో, ముఖ్యమైన ఆర్టికల్లు:

ఆర్టికల్ 257(1) కేంద్ర కార్యనిర్వాహక అధికారాల వినియోగానికి రాష్ట్రం ఆటంకం కలిగించకుండా చూసుకోవడం.

- ఆర్టికల్ 257(2) - జాతీయ, సైనిక ప్రాముఖ్యత కలిగిన నిర్మాణాలను పరిరక్షించడం.
- ఆర్టికల్ 257(3) - రైల్వేల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడం.
- ఆర్టికల్ 250(ఎ) - విద్యలో మాతృభాష వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడం.

ఒక రాష్ట్రం ఈ ఆదేశాలను పాటించడంలో విఫలమైతే, కేంద్రం ఆర్టికల్ 365ను విధించే అవకాశం ఉంది, ఇది ఆ రాష్ట్రంలో రాజ్యాంగ వ్యవస్థ విఫలమవ్వడాన్ని చూపిస్తుంది. ఆ తర్వాత రాష్ట్రపతి ఆ రాష్ట్రంలో కేంద్ర పాలన విధించడానికి ఆర్టికల్ 356లో పేర్కొన్న అధికారాలను ఉపయోగించవచ్చు.

సంస్కరణలు

కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య సహకారంని సులభతరం చేయడానికి వివిధ రాజ్యాంగ నిబంధనలు ఉన్నాయి:

- **జల వనరులపై వివాద పరిష్కారం:** అంతర్రాష్ట్ర నదులు మరియు నదీ లోయలలో నీటి వనరుల నిర్వహణ, పంపిణీ మరియు వినియోగానికి సంబంధించిన వివాదాలు లేదా ఫిర్యాదులను పార్లమెంటు పరిష్కరించవచ్చు.

- **ఇంటర్-స్టేట్ కౌన్సిల్:** కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య పరస్పర ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన అంశాలను చర్చించి పరిష్కరించే అంతర్-రాష్ట్ర మండలి సమావేశాలను ఏర్పాటు చేసే అధికారం రాష్ట్రపతికి ఉంది.
- **విశ్వాసం మరియు పరపతి:** సమాఖ్య ప్రభుత్వం మరియు ప్రతి రాష్ట్రం యొక్క ప్రజా చర్యలు, పత్రాలు మరియు న్యాయపరమైన చర్యలు భారతదేశం అంతటా గుర్తించబడాలి మరియు గౌరవించబడాలి. ఇది దేశవ్యాప్తంగా చట్టపరమైన మరియు పరిపాలనా ప్రక్రియలను గౌరవించేలా చేస్తుంది.
- **ప్రభుత్వ పాత్ర:** కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల మధ్య సహకారం మరియు సమన్వయాన్ని పెంపొందించడం, అంతర్రాష్ట్ర వాణిజ్యం, వాణిజ్యం మరియు సంభోగానికి సంబంధించిన రాజ్యాంగ బాధ్యతలను నెరవేర్చడానికి పార్లమెంటు తగిన అధికారులను నియమించగలదు.

పరిపాలనా సంస్కరణల కమీషన్

పరిపాలనా సంస్కరణల కమీషన్ కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలపై అనేక ముఖ్యమైన సిఫార్సులు చేసింది:

రాష్ట్రాల సాధికారత: ఫెడరలిజం సూత్రాలకు అనుగుణంగా రాష్ట్రాలకు మరింత అధికారాన్ని మంజూరు చేయాలని కమిషన్ నొక్కి చెప్పింది. ఈ విధానం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నిర్ణయాధికారం మరియు స్వయంప్రతిపత్తిని మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఆర్థిక వనరులు: కేంద్ర ప్రభుత్వంపై రాష్ట్రాల ఆధారపడడాన్ని తగ్గించేందుకు, రాష్ట్రాలకు ఆర్థిక వనరులను న్యాయంగా పంపిణీ చేయాలని కమిషన్ సిఫార్సు చేసింది. ఈ చర్య రాష్ట్రాలు తమ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు మరింత ప్రభావవంతంగా నిధులు సమకూర్చడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

సాయుధ దళాల మోహరింపు: రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అభ్యర్థన మేరకు లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వ చొరవ ఆధారంగా ఫెడరల్ సాయుధ దళాలను రాష్ట్రాలలో ఉంచవచ్చని కమిషన్ ప్రతిపాదించింది. ఈ సిఫార్సు భద్రత మరియు చట్ట అమలు సమస్యలను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించేందుకు ఉద్దేశించబడింది.

ఈ సిఫార్సులు సహకార సమాఖ్యను బలోపేతం చేయడం మరియు భారతదేశ పాలనా నిర్మాణంలో మరింత సమతుల్య మరియు సమర్థవంతమైన కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

పుంఛీ కమిషన్

భారతదేశంలోని కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలపై పుంఛీ కమిషన్ అనేక ముఖ్యమైన సిఫార్సులు చేసింది:

గవర్నర్లకు నిర్ణీత కాలవ్యవధి: గవర్నర్లకు ఐదేళ్ల నిర్ణీత పదవీకాలం ఇవ్వాలని మరియు అభిశంసన ప్రక్రియ ద్వారా వారి తొలగింపును అనుమతించాలని కమిషన్ సిఫార్సు చేసింది. ఇది రాజకీయ మార్పుల నుండి స్థిరత్వం మరియు భద్రత అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

పార్లమెంటరీ ఆధిపత్యంలో సంయమనం: రాష్ట్రాలకు అప్పగించిన విషయాలపై పార్లమెంటరీ ఆధిపత్యాన్ని నొక్కి చెప్పడంలో సంయమనం పాటించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సూచించింది. ఇది రాష్ట్రాల స్వయంప్రతిపత్తిని గౌరవించడాన్ని నొక్కి చెప్పింది.

గవర్నర్ నియామకాల ప్రమాణాలు: కమిషన్ గవర్నర్లను నియమించడానికి నిర్దిష్ట ప్రమాణాలను వివరించింది, ఇందులో ఒక రంగంలోని ప్రముఖులు, రాష్ట్రం వెలుపల ఉన్నవారు, స్థానిక రాజకీయాల నుండి నిర్లిప్తత మరియు ఇటీవలి రాజకీయ ప్రమేయం లేదు.

గవర్నర్లకు అభిశంసన ప్రక్రియ: న్యాయమైన మరియు పారదర్శక ప్రక్రియను నిర్ధారిస్తూ, గవర్నర్‌ను తొలగించడానికి రాష్ట్రపతికి ఉపయోగించిన అదే అభిశంసన విధానాన్ని వర్తింపజేయాలని కమిషన్ సూచించింది.

ముఖ్యమంత్రి మెజారిటీ: శాసనసభలో ముఖ్యమంత్రులు తమ మెజారిటీని నిరూపించుకోవడాన్ని గవర్నర్లు పర్యవేక్షించాలి, బల పరీక్షకు సమయ పరిమితిని నిర్ణయించాలి.

బొమ్మై కేసు మార్గదర్శకాలు: S.R.బొమ్మయి కేసులో ఏర్పాటు చేసిన మార్గదర్శకాలు రాష్ట్రాలలో రాష్ట్రపతి పాలనను వ్యవహరించిచే విధానానికి పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

స్టడీ మెటీరియల్ - భారతదేశంలో పార్టీ వ్యవస్థ, డౌన్లోడ్ PDF

ఈ సిఫార్సులు కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలలో మెరుగైన సహకారం, పారదర్శకత మరియు న్యాయబద్ధతను పెంపొందించడం, భారతదేశ సమాఖ్య వ్యవస్థ యొక్క సమర్థవంతమైన పనితీరును నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

సర్కారియా కమిషన్

భారతదేశంలోని కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలపై సర్కారియా కమిషన్ అనేక ముఖ్యమైన సిఫార్సులు చేసింది:

శాశ్వత ఇంటర్-స్టేట్ కౌన్సిల్: వివిధ సమస్యలపై రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రం మధ్య సమన్వయం మరియు సహకారాన్ని సులభతరం చేయడానికి శాశ్వత ఇంటర్-స్టేట్ కౌన్సిల్‌ను ఏర్పాటు చేయాలని కమిషన్ ప్రతిపాదించింది.

ఆర్టికల్ 356 యొక్క పరిమిత వినియోగం: రాష్ట్రాలలో రాష్ట్రపతి పాలనకు సంబంధించిన ఆర్టికల్ 356, రాజ్యాంగ నిబంధనల ప్రకారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పని చేయడంలో విఫలమైనప్పుడు మాత్రమే మరియు చివరి ప్రయత్నంగా మాత్రమే ఉపయోగించాలని సిఫార్సు చేసింది.

అఖిల భారత సేవలను బలోపేతం చేయడం: దేశవ్యాప్తంగా, ముఖ్యంగా ఆరోగ్యం, విద్య మరియు న్యాయవ్యవస్థ వంటి కీలకమైన రంగాలలో ఉన్నత ప్రమాణాల పాలనను నిర్వహించడానికి అఖిల భారత సేవలను బలోపేతం చేయాలని కమిషన్ సూచించింది.

పార్లమెంటుతో అవశేష అధికారాలు: రాజ్యాంగంలో స్పష్టంగా పొందుపరచబడని అంశాలకు సంబంధించిన అవశేష అధికారాలు, చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లో ఏకరూపత మరియు స్థిరత్వాన్ని నిర్ధారిస్తూ పార్లమెంట్‌లోనే ఉండాలి.

రాష్ట్ర బిల్లులపై కమ్యూనికేషన్: రాష్ట్రపతి రాష్ట్ర బిల్లులను వీటో చేయడానికి గల కారణాలను సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేయాలి, పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

సాయుధ బలగాల మోహరింపు: రాష్ట్రాలలో సాయుధ బలగాలను మోహరించే అధికారం కేంద్రానికి ఉండవలసి ఉండగా, సహకార సమాఖ్య విధానాన్ని కొనసాగించేందుకు వీలైనప్పుడల్లా రాష్ట్రాలను సంప్రదించాలని కమిషన్ సూచించింది.

రాష్ట్ర గవర్నర్ల నియామకం: రాష్ట్ర గవర్నర్ల నియామకంలో ముఖ్యమంత్రిని సంప్రదించే విధానాన్ని రాజ్యాంగంలోనే పొందుపరిచి, మరింత పారదర్శకంగా మరియు సంప్రదింపుల ప్రక్రియకు భరోసా ఇవ్వాలి.

పూర్తి గవర్నర్ పదవీకాలం: గవర్నర్‌లు వారి పూర్తి ఐదేళ్ల పదవీకాలాన్ని అనుమతించాలి, వారి పాత్రలో స్థిరత్వం మరియు కొనసాగింపును అందించాలి.

భాషాపరమైన మైనారిటీలకు కమిషనర్లు: భాషాపరమైన మైనారిటీ గ్రూపుల సమస్యలను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించేందుకు లింగ్విస్టిక్ మైనారిటీల కమిషనర్‌ను ఏర్పాటు చేయాలి.

ఈ సిఫార్సులు కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల అధికారాల మధ్య సమతుల్యతను సాధించడం, సహకార సమాఖ్య విధానాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు భారతదేశ సమాఖ్య నిర్మాణంలో సమర్థవంతమైన పాలనను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.